

18. Письменський А.А. Информационное право Украины. Харьков : Бизнес Информ, 1996. 248 с.
19. Дементій Н.О. Аналіз інформаційних теорій і понять інформації URL: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/2002_2/dementi.htm (дата звернення: 10.01.2019).
20. Антопольский А.А. Правовое регулирование информационных объектов. *Проблемы информатизации*. 1999. Вып. 3. С. 51.
21. Бачило И.Л., Лопатин В.Н., Федотов М.А Информационное право / Под ред. акад. РАН Б.Н. Топорнина. Санкт-Петербург : «Юридический центр Пресс», 2001. 422 с.

УДК 342.6

СКОРОХОД І.В.

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті на підставі вивчення теорії права та аналізу чинного законодавства проаналізовано адміністративно-правовий аспект стратегії розвитку податкової діяльності в Україні. Визначено поняття податкової діяльності в Україні. Окреслені основні нормативно-правові акти, що регламентують стратегію розвитку податкової діяльності в Україні. З'ясовано та надано характеристику основним напрямкам стратегії розвитку податкової діяльності в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правовий аспект, податкова діяльність, стратегія розвитку, податкова політика, податкова стратегія, напрями розвитку, податкові органи, нормативно-правові акти.

В статье на основании изучения теории права и анализа действующего законодательства проанализирован административно-правовой аспект стратегии развития налоговой деятельности в Украине. Определено понятие налоговой деятельности в Украине. Очерчены основные нормативно-правовые акты, регламентирующие стратегию развития налоговой деятельности в Украине. Выявлены и охарактеризованы основные направления стратегии развития налоговой деятельности в Украине.

Ключевые слова: административно-правовой аспект, налоговая деятельность, стратегия развития, налоговая политика, налоговая стратегия, направления развития, налоговые органы, нормативно-правовые акты.

In the article, on the basis of the study of the theory of law and the analysis of the current legislation, the administrative-legal aspect of the strategy of development of tax activity in Ukraine is analyzed. The concept of tax activity in Ukraine is defined. The main regulatory legal acts regulating the strategy of development of tax activity in Ukraine are outlined. The article describes and describes the main directions of the strategy of tax development in Ukraine.

Key words: administrative-legal aspect, tax activity, strategy of development, tax policy, tax strategy, directions of development, tax limits, legal acts.

Вступ. На виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Указу Президента України «Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”» від 12 січня 2015 р. Урядом затверджено низку важливих стратегічних документів у сфері податкової діяльності.

© СКОРОХОД І.В. – кандидат юридичних наук, здобувач (Міжрегіональна Академія управління персоналом)

Постановка завдання. Мета статті полягає в дослідженні адміністративно-правового аспекту стратегії розвитку податкової діяльності в Україні і розробці пропозицій щодо його удосконалення. З огляду на поставлену мету необхідно вирішити таке основне завдання: з'ясувати основні напрями стратегії розвитку податкової діяльності в Україні. Крім того, дослідження дасть змогу оцінити проблеми, які негативно впливають на основні засади оподаткування, адміністрування податків, організацію системи податкових органів.

Стаття базується на загальнонаукових методах: індукції, дедукції, методі аналізу та синтезу, систематичному та структурному підході до вивчення адміністративно-правового аспекту стратегії розвитку податкової діяльності в Україні.

Проблемами врегулювання податкової діяльності в Україні, організаційної побудови податкової системи, захисту прав людини у податковій сфері займалися такі вчені: О.М. Бандурка, О.О. Бандурка, Г.М. Білецька, В.Т. Білоус, М.П. Кучерявенко, О.А. Мандзюк, О.В. Онишко, І.О. Пасічна, Т.В. Рекуненко, Ю.О. Соловйова, В.В. Чайка, С.В. Шахов та багато інших.

Результати дослідження. Під податковою діяльністю в Україні будемо розуміти професійні, послідовні, чітко визначені законом дії органів податкової системи, спрямовані на встановлення та стягнення з фізичних та юридичних осіб обов'язкових платежів до державного або місцевого бюджетів, а також дотримання ними податкового законодавства.

Податкова діяльність – це спрямована в майбутнє діяльність, оскільки вона покликана забезпечити реалізацію державної податкової політики, державної політики з адміністрування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового законодавства, а також законодавства з питань сплати єдиного внеску.

На думку професора В.Т. Білоуса, необхідність формування податкової політики була зумовлена значним ростом кількості суб'єктів господарювання, залученням в економіку країни іноземних інвестицій та створенням підприємств іноземних держав, що вимагало переходу до використання світових норм і методів в оподаткуванні, дедалі більшою концентрацією оподатковуваних оборотів у фізичних осіб при домінуючому раніше оподаткуванні підприємств, необхідністю створення єдиного інформаційного простору для державного контролю за товарно-грошовими потоками в країні, високим рівнем криміногенної «тінізації» економіки [1, с. 15].

З огляду на сформовану податкову діяльність, з її комплексом невирішених проблем головною метою державної податкової політики можна позначити створення системи управління податковою діяльністю, здатною забезпечити наповнення державного бюджету, дотримання прав платників податків, сприяти збереженню і збільшенню підприємницької діяльності в країні, забезпеченню стійкого соціально-економічного розвитку і безпеки України.

Податкова політика є одним із центральних пунктів співпраці України з міжнародними фінансовими інституціями. Зокрема, у листі про наміри, направленому політичним керівництвом України директору-розпоряднику Міжнародного валютного фонду К. Лагард у лютому 2015 р., міститься запевнення: «Наша політика буде спрямована на забезпечення коротко- та середньотермінової податкової політики, що сприятиме зміцненню податкової стабільності, одночасно забезпечивши потенціал для фінансування видатків на соціальний захист та інвестицій у розвиток інфраструктури <...> реформи підприємств державної форми власності, спрямованих на скорочення податкових ризиків» [2].

З часу затвердження концептуальних засад державної податкової політики було здійснено низку важливих кроків у напрямі реалізації ключових принципів та завдань розвитку цієї сфери, разом із тим якість реалізації податкової діяльності потребує розробки її стратегії.

Так, на виконання положень Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», в якій зазначено, що метою податкової реформи є побудова податкової системи, яка є простою, економічно справедливою, з мінімальними затратами часу на розрахунок і сплату податків, яка створює необхідні умови для сталого розвитку національної економіки, забезпечує достатнє наповнення Державного бюджету України і місцевих бюджетів [3], ухвалено Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік» від 3 квітня 2017 р. № 275-р. [4], а також «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки» від 8 лютого 2017 р. № 142-р. [5], «Плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки» від 24 травня 2017 р. № 415-р. [6] та ін.

Державною фіскальною службою України розроблені Стратегічні напрями розвитку до 2020 р. Прийнята стратегія базується на основних принципах податкової діяльності – адміністру-

ванні податків, зборів, митних платежів та ЄСВ, наданні якісних послуг платникам та сприянні міжнародній торгівлі та підприємницькій діяльності.

Будується професійна, неупереджена, відкрита служба, яка має і вже нині стає партнером для платників податків, а не каральним органом. Це – сервісна служба з якісними контролюючими, адміністративними та інформаційними послугами. Податкові органи стоять на захисті інтересів податкової безпеки держави. Для міжнародних партнерів це служба, яка удосконалюється та впроваджує світові стандарти.

Так, основними стратегічними напрямками розвитку податкової діяльності найближчими роками будуть:

1. *ІТ та інфраструктура.* У 2017 р. вже розпочато реалізацію низки проектів щодо розвитку електронних сервісів, щодо впровадження яких прийнято відповідні законодавчі акти. Податкові органи вже мають позитивні результати щодо впровадження електронних сервісів. Завдяки їм суттєво зменшилася корупційна складова частина в роботі податківців. Лише за рахунок ІТ-сервісів можна створити сприятливий бізнес-клімат та рівнозначні умови для ведення бізнесу.

У 2019 р. зусилля працівників податкових органів мають бути сконцентровані на завершенні проектів, розпочатих у 2017–2018 рр. Одним із таких проектів є автоматизована система «Єдине вікно». Крім того, у 2019 р. податківці мають забезпечити повноцінну роботу Електронного кабінету платника, впровадження механізму електронних перевірок, автоматизованих систем управління персоналом та аналізу корупційних ризиків, запуском у повному обсязі автоматизованої системи управління документами, а також удосконаленням інших сервісів щодо аналізу ризиків та онлайн-моніторингу.

Отже, ІТ-напрямок у податковій діяльності є пріоритетним. Його реалізація здійснюватиметься коштом автоматизації внутрішніх процедур податкової діяльності, розбудови сучасної, стабільної та захищеної ІТ-інфраструктури.

2. *Розвиток сервісів.* Роботу у сфері надання сучасних і доступних послуг громадянам та бізнесу вже розпочато минулого року, зокрема, впроваджено оновлений Електронний кабінет платника, який має велику популярність серед користувачів. Нині Електронний кабінет забезпечує 95% послуг для більшості категорій платників податків.

Крім того, заплановано впровадження спеціалізованих програмних продуктів (мобільних додатків) для доступу до онлайн-сервісів податкових органів та профільних продуктів податкового адміністрування для бізнесу та фізичних осіб-платників.

3. *Ефективне адміністрування податків, зборів та інших платежів.* Для реалізації цього напрямку визначено три основних цілі: спрощення адміністрування податків і зборів; розширення бази оподаткування через обмеження можливостей уникнення від оподаткування; вдосконалення та централізація процедур адміністрування інших платежів. Планується запровадження системи сплати податків та зборів на єдиний рахунок, консолідація ПДФО та ЄСВ, запровадження електронної марки та податку на виведений капітал.

4. *Податкова безпека.* Під податковою безпекою будемо розуміти стан захищеності податкових інтересів суб'єктів податкової діяльності, чіткість правового врегулювання податкових правовідносин, здатність податкової системи своєчасно виконувати функції, адекватно реагувати на виклики, протидіяти ризикам і загрозам зовнішнього та внутрішнього характеру.

У чинному законодавстві України мало приділено уваги питанням податкової безпеки. Стратегічно важливим вирішенням цього питання буде прийняття Концепції податкової безпеки України, в якій будуть розкриті основні положення податкової безпеки: цілі, завдання, функції, суб'єкти, податкове планування, відповідальність, податковий контроль.

5. *Кадри податкових органів.* У рамках цього стратегічного напрямку будуть здійснюватися забезпечення висококваліфікованими фахівцями та підтримка належного професійного рівня. Для цього буде удосконалено практику відбору персоналу, розроблено програми перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників тощо.

Водночас буде посилено превентивну діяльність задля недопущення порушень доброчесності – створення автоматизованої інформаційно-аналітичної системи з аналізу корупційних ризиків, розробка стандартів поведінки для посад із високим корупційним ризиком.

З метою залучення та утримання в податкових органах високопрофесійних кадрів буде впроваджено систему стимулювання та оцінювання ефективності персоналу.

6. *Податкові свободи.* Європейська концепція свободи у сплаті частини податків свідчить про можливість вибрати, на які цілі буде спрямовано гроші платників податків. Така практика діє щодо деяких податкових систем у Швейцарії, Австрії, Польщі та інших країнах і стосується

символічної частини – зазвичай до 1% від суми податку. Тобто людина сама визначає, куди буде витрачена частина її прибуткового податку: на освіту, охорону здоров'я або вирішення інших соціальних проблем.

В Україні проблема вільної сплати податку впирається у проблему адміністрування. Нині близько 40% українців стверджують, що не знають, скільки вони сплачують податків. Такими є дані дослідження рівня податкової грамотності населення, проведеного Українським товариством економічних свобод та IFAK.

Конституційні положення щодо захисту прав і свобод в Україні не діють, принаймні податкових свобод не існує. Податкові свободи – це один із стратегічних напрямів для розвитку податкової діяльності, над яким треба ще працювати, створювати гарантії для їх забезпечення.

7. *Відновлення довіри до держави.* Для вирішення цього стратегічного напрямку податковим органам необхідно повноцінно працювати із системою Єдиного стандарту з обміну податковою інформацією (Common Reporting Standard, далі – CRS). Масштаби країн – учасниць CRS заслуговують на окрему увагу, адже до угоди приєдналося понад 100 країн світу, серед яких не лише країни – члени Євросоюзу, а також офшорні юрисдикції.

CRS передбачає щорічний автоматичний обмін податковою інформацією між державами – членами Багатосторонньої конвенції про співпрацю між компетентними органами з питань автоматичного обміну інформацією за стандартом CRS (Конвенція МСAA).

Ідея полягає в тому, що банки збирають інформацію про фінансову діяльність за індивідуальними рахунками фізичних осіб і корпоративними рахунками компаній, трастів і приватних фондів та передають її податковим органам своєї країни, які направляють цю інформацію у країну податкового резидентства власника такого рахунку.

Україна висловила політичну волю щодо приєднання до автоматичного обміну податковою інформацією. Проте, аби здійснення обміну податковою інформацією було можливим, Україна має не лише підписати та ратифікувати Конвенцію МСAA, а й імплементувати до національного законодавства чимало змін.

Так, законодавство країни – учасниці CRS має регламентувати:

- порядок надання фінансовими установами інформації про власників рахунків податковим органам;

- порядок забезпечення відповідного рівня захисту такої інформації.

Якщо держава не зможе забезпечити належний рівень конфіденційності інформації, що передається, та не створить відповідну IT-інфраструктуру, то обмін інформацією з такою державою в межах CRS проводитись не буде. Тому питання, коли Україна почне здійснювати автоматичний обмін податковою інформацією, залишається відкритим.

8. *Боротьба з корупцією.* Як засвідчила світова практика у сфері протидії корупції, одним із дієвих превентивних антикорупційних заходів на державній службі є врегулювання конфлікту інтересів, який, своєю чергою, є важливим аспектом удосконалення державної служби, реалізує принцип публічності та відкритості діяльності державних органів.

Врегулювання конфлікту інтересів, будучи важливим механізмом протидії корупції, знайшло широке застосування за кордоном, однак в Україні поняття конфлікту інтересів тільки починає набувати правового змісту.

9. *Відкритість та стабільність податкової діяльності.* Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», пріоритетом в управлінні публічними фінансами визначено підвищення прозорості та ефективності їх розподілу та витрачання. У 2015 р. запроваджені електронна система публічних закупівель «ProZorro» та єдиний веб-портал використання публічних коштів «E-data», який реалізовується як складова частина проекту «Прозорий бюджет».

У липні 2016 р. їх поєднала пошуково-аналітична система «007». Щоб забезпечити відкритість податкової діяльності у майбутньому, необхідні подальше наповнення даними службових кабінетів розпорядників та отримувачів бюджетних коштів шляхом приєднання державних та комунальних підприємств до «E-дата», розбудова аналітичного блоку порталу, наповнення порталу відкритих даних новими наборами даних, налагодження електронного декларування державних службовців. Перспективною є реалізація нових інноваційних проектів, що будуть спрямовані на зміцнення податкової діяльності.

Стабільність податкової діяльності забезпечить запровадження середньострокового бюджетного планування, що дасть позитивний сигнал підприємцям та інвесторам щодо передбачуваності державної податкової політики. Прогнозованість податкового курсу держави надасть ґрунтовну основу для розробки реалістичних бізнес-процесів.

Висновки. Узагальнюючи, можемо зазначити, що основними стратегічними напрями подальшого розвитку податкової діяльності в Україні мають бути:

- боротьба з тінізацією економіки, ухиленням від оподаткування та боротьба з корупцією;
- забезпечення податкових свобод та посилення справедливості оподаткування. Основною проблемою справедливості є проблема правильного визначення об'єкта податку таким чином, щоб найточніше визначити об'єм доходу кожного платника податку, максимально рівномірно оподаткувавши кожну особу.

Загалом вітчизняна система податкової діяльності відповідає основним параметрам європейських країн, а також продовжує розвиватися у цьому напрямі.

В Україні відбуваються хоч і повільні, але стійкі позитивні зміни податкової діяльності з використанням сучасних інформаційних технологій. Реформування податкової системи є необхідною умовою для підвищення добробуту громадян.

Список використаних джерел:

1. Білоус В.Т. Управління податковою службою в Україні : дис. ... канд. наук з держ. упр. ня. Київ, 1998. 171 с.
2. Лист про наміри від 27 лютого 2015 р. : неофіційний переклад. *Офіційний сайт Міністерства фінансів України*. URL: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/411028/file/>.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України вид 12.01.2015 р. № 5/2015. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. Ст. 154.
4. Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року та плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 р. № 275-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 85.
5. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 р. № 142-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 46.
6. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 415-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 115.

УДК 341.456:35.077.7+342.922

СМОЛІЙ І.В.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

У статті розглянуто питання щодо дотримання міжнародних зобов'язань у сфері адміністративного судочинства. Зазначено, що міжнародне співробітництво у сфері адміністративного судочинства є частиною міжнародного співробітництва України та передбачає неухильне дотримання загальноновизнаних принципів міжнародного права. Наголошено на тому, що дотримання рішень міжнародних інституцій у рамках міжнародно-правового співробітництва та інтеграції України в європейське співтовариство засвідчує перед міжнародними партнерами правильність вибраного шляху розбудови правової та демократичної держави.

Ключові слова: адміністративне судочинство, міжнародні зобов'язання, міжнародне співробітництво, міжнародне право, дотримання прав і свобод людини.

В статье рассмотрены вопросы соблюдения международных обязательств в сфере административного судопроизводства. Отмечено, что международное сотрудничество в сфере административного судопроизводства является частью международного